

Wieś Przynotecko krainą daniela

Jako ciekawostkę na tegorocznych poznańskich targach Farma i XXII Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych uznano wystawę danieli. Ekspozycję 5 szt. tych zwierząt prezentowali właściciele **Katarzyna i Mariusz Tworek** z Ekologicznej Hodowli Daniela „Noteckie Rancho” z miejscowości Przynotecko w woj. lubuskim. Wystawa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających. „Noteckie Rancho” to najnowocześniejsza i jedna z największych hodowli danieli w Europie. Poznańska ekspozycja okazała się bardzo owocna dla lubuskich hodowców – podczas samych tylko targów hodowla sprzedała blisko 1000 tych zwierząt.

Skąd wziął się pomysł na tego typu działalność? – spytaliśmy **Mariusza Tworka**, właściciela hodowli.

Zainteresowanie w naszej rodzinie zwierzną dziką pojawiło się już parę lat temu, kiedy to zaczęliśmy przyglądać się innym hodowlom danieli, jeleni. Odwiedziliśmy kilka hodowli w kraju i za granicą. Te, które udało nam się zobaczyć, zafascynowały nas niesamowicie. Uzyskane informacje ułatwiły nam w dużym stopniu podjęcie szybkiej decyzji o zaprowadzeniu takiej hodowli. Razem z żoną i synem założyliśmy gospodarstwo ekologiczne (ferma danieli) pod nazwą: „Noteckie Rancho”. Hodowla nie należy do trudnych i wymagających, stwarza również ogromne możliwości wykorzystania i zagospodarowania słabych gleb. Nasza hodowla jest bardzo nowoczesna i jest jedną z największych w Europie.

Na co trzeba zwrócić uwagę przy zakładaniu takiej hodowli?

Przy zakładaniu hodowli danieli trzeba pamiętać o odpowiednim położeniu. Hodowla taka powinna znajdować się najlepiej w jednym obszarze. Łatwiejszy nadzór i kontrolę nad stadem zapewni położenie hodowli na równym terenie. Ferma danieli powinna znajdować się w spokojnej okolicy, oddalonej od ruchliwych dróg i nie narażonej na bezpańskie psy. Takie warunki sprawią, że wycielenia będą bardzo wysokie, na czym bardzo zależy hodowcom. Nasza ferma danieli jako jedna z nielicznych spełnia wyżej opisane warunki. Teren, na którym znajduje się nasza hodowla, położony jest w woj. lubuskim, w miejscowości Przynotecko w obrębie Puszczy Noteckiej, w pradolinie Noteci. Teren do wypasu powinien być ogrodzony. Układ zagród powinien umożliwiać wypas kwaterowy, a wielkość kwater powinna wahać się od 3 do 5 ha. Z większych kwater trudniej jest przepędzić zwierzęta. Najlepiej, kiedy są one połączone z korytarzem przepędowym, z którego jest dojdzie do odłowni. Kwatery podzieliłiśmy na zimowe i letnie. Zimowe utworzyliśmy blisko budynków gospodarczych, co umożliwia nam łatwą i szybką obsługę zwierząt, obcowanie z nimi, a także osvajanie ich przez codzienny z nimi kontakt. Dobrze jest umieścić również na kwaterach paśniki dla zwierząt oraz osłony przed

wiatrem. Na kwaterach letnich pamiętać należy o zacienionych miejscach. W naszej hodowli bardzo pomocny jest również pastuch elektryczny, montowany na ogrodzeniu. Przy zakupie siatki na ogrodzenie należy zwrócić uwagę na jej jakość i wielkość oczek. Pamiętać także należy o odpowiednim jej naciągu. Koszt jednego kilometra siatki to wydatek od 5 tys. zł wwyż.

Czy potrzebne są jakieś zezwolenia na tego typu działalność, jaką jest hodowla danieli?

Daniel (Dama – dama) należy do rodziny jeleniowatych i jest zwierzęciem stadnym, który od 2002 r. został zaliczony do zwierząt gospodarskich. Aby prowadzić hodowlę kwaterową (zagrodową), nie wymaga się żadnych zezwoleń. Chociaż daniela należy do zwierząt wysoce odpornych na choroby i posiadających niewielkie wymagania siedliskowe, to należy przestrzegać warunków zoohigienicznych, jak również zapewnić zwierzętom stały dostęp do wody, a w okresie zimowym również do siana lub sianokiszzonek. W tym okresie koszt żywienia waha się od 80-100 zł/sztukę. Minimalna powierzchnia hodowli nie może być mniejsza niż 1 ha. Optymalna ilość zwierząt to 15 sztuk na 1 ha, regulują to odpowiednie ustawy. W naszej hodowli są zwierzęta, które respektują siatki, co umożliwia łatwiejszą hodowlę naszym przyszłym klientom.

Czym należy kierować się przy zakupie stada podstawowego?

Aby kupić dobry materiał hodowlany, należy kierować się wieloma czynnikami. Po pierwsze zalecamy dobrze poznać fermę, z której mamy zamiar zakupić zwierzęta. Sprawdzić jak została zrobiona, w jakich warunkach żyją daniela i skąd pochodzą, a także zapewnić sobie możliwość wyboru zwierząt. Należy również pamiętać, że bezpiecznego zakupu dokonuje się w okresie od połowy grudnia do końca marca, kiedy to istnieje już możliwość zakupu zacielenych łań (po bekowisku), a także cieląt, które zostały odłączone od matek. Do naszej hodowli zakupiliśmy jednorazowo z dużej fermy ekologicznej 350 łań zacielenych, a także 20 byków z najstarszej fermy w Polsce. Sprawdziliśmy również pewną ilość zwierząt z hodowli austriackiej i węgierskiej. Świado-

mie dokonaliśmy zakupu mieszanego, który w przyszłości, ze względu na różnorodność genetyczną, zaprocentuje i otrzymamy z niego dobry materiał hodowlany. W trakcie zakupu stada, daniela zostały poddane mocnej segregacji, co wykluczyło kupno słabych i kiepskich zwierząt. Nie posiadamy starych zwierząt, gdyż wszystkie daniela są w wieku od 2 do 6 lat.

Lania daniela osiąga dojrzałość płciową w wieku 16 m-cy. Kiedy nadchodzi czas bekowiska (rui) – tj. od października do połowy grudnia – wtedy lanie przebywają razem z bykami na kwaterach, gdzie łączą się w grupy. Do większości wycieleń dochodzi na przełomie czerwca i lipca. Wtedy to najczęściej rodzi się jedno młode o wadze 2,5-5 kg. Młode cielęta karmione są mlekiem do początku zimy. W trakcie odchowu ginie ok. 5% cieląt. Maksymalny wiek danieli to około 18 lat.

Czy Pana zdaniem, hodowla danieli to dobry biznes dla polskiej wsi?

Zainteresowanie rolników hodowlą danieli cały czas wzrasta. „Noteckie Rancho” jest przykładem utworzenia hodowli dzięki dopłatom i finansowaniu z Unii Europejskiej. Zapotrzebowanie na żywe daniela jest bardzo duże, a osób chętnych do zakupu jest więcej niż zwierząt. Koszt zakupu jednej lani zacielonej to wydatek około 1300 zł, a dorosłego byka (łopatacza) od 3000 zł, natomiast młody byczek to wydatek około 1500 zł. Daniela z naszej hodowli sprzedawane są do

Dokończenie na str. 46

